

Handläggare
Isabel Evensen Landström
08-508 26 301

Till
Trafiknämnden
2021-06-17

Upphandling av renhållning och vinterväghållning. Svar på skrivelse från Jan Valeskog m.fl. (S)

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Bengt Stenberg
Avdelningschef

Jarina Edlund
Enhetschef

Sammanfattning

Trafikkontoret har mottagit en skrivelse från Jan Valeskog m.fl. (S) gällande ambitionsnivån för vinterväghållning på gångbanor. Författarna ställer sig kritiska till hur arbetet genomförs idag och har lämnat förslag på att kontoret bör genomföra en upphandling av ny teknik för sopsaltning av smala gångbanor. I detta tjänsteutlåtande besvarar kontoret skrivelsen genom att redogöra för hur kontoret i dagsläget arbetar med sopsaltning av gångbanor, vad det finns för begränsningar inom redan befintliga driftavtal som kontoret måste förhålla sig till och hur kontoret arbetar med utformning av avtal vid nya upphandlingar.

Trafikkontoret
Stadsmiljö

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 301
Växel 08-508 27 200
isabel.evensen.landstrom@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Bakgrund

Trafikkontoret mottog skrivelsen *Upphandling av renhållning och vinterväghållning* av Jan Valeskog m.fl. (s) på trafiknämndens sammanträde den 18 februari. I skrivelsen uttrycker författarna att de är kritiska till den alltför låga ambitionsnivån för vinterväghållning av gångbanor och jämför med de avtal som finns för sopsaltning av cykelstråken. De är även kritiska till att kontoret inte tidigare har genomfört en upphandling av ny teknik som klarar sopsaltning av smala gångbanor och föreslår att en sådan upphandling omgående ska genomföras vid sidan av gällande avtal, om sådant är möjligt. Skrivelsen bifogas i sin helhet i bilaga 1.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Kontorets arbete med sopsaltning för gående

Kontoret arbetar ständigt för att utveckla arbetsätt och metoder som ska bidra till en bättre framkomlighet och trafiksäkerhet för trafikanter, inte minst för de gående. En viktig del i arbetet för att förbättra framkomligheten för de gående vintertid är just sopsaltning. Metoden används främst på stadens pendlingsstråk för cykel men många av dessa sträckor är kombinerade gång- och cykelbanor, vilket innebär att även gångbanor sopsaltas på flera sträckor runt om i staden. Under december 2020 utökades dessutom sopsaltningen på vissa gång- och cykelbanor för att underlätta för Stockholms invånare att välja gång eller cykel istället för kollektivtrafiken, med anledning av Coronapandemin. Av 22 mil sopsaltade cykelstråken sopsaltas 15 mil gångbanor.

För att ytterligare förbättra vinterväghållningen för de gående har kontoret under flera års tid genomfört tester med sopsaltning och andra metoder på flera andra platser runt om i staden. Metoden har på flera sätt varit framgångsrik men att sopsalta gångbanor skiljer sig på många sätt från att sopsalta cykelbanor. Det finns en rad utmaningar som försvårar utförandet, bl.a. är gångbanor ofta försedda med olika typer av möblering och andra föremål som gör det svårt för driftfordonen att komma fram, snö och is packas snabbare och binds hårdare till underlaget på grund av de gåendes fotavtryck och underlaget på gångbanor varierar dessutom mer än på cykelbanor, utöver asfalt förekommer exempelvis olika typer av sten- och betongplattor. Allt detta beskrivs utförligare i

tjänsteutlåtandet *Sopsaltning på gångbanor. Utvärdering* med diarienummer T2021-01228.

I ovan nämnt tjänsteutlåtande lämnas även ett förslag på hur kontoret kan fortsätta testerna med sopsaltning av gångbanor och trottoarer. Kontoret har gjort bedömningen att testerna behöver utföras i större skala i ett och samma område för att få mer kunskap om hur väl sopsaltning av gångbanor skulle fungera om det ingick som en del i befintligt driftkontrakt. I ärendet beskrivs också vad ett sådant test skulle kosta.

Begränsningar vid avrop av tjänster inom befintligt avtal

Om kontoret inom ramen för nuvarande kontrakt skulle vilja ersätta traditionell vinterväghållning av gångbanor med sopsaltning kan det göras med stöd av 17 kap 9 § LOU. Förutsättningen för en sådan ändring är dock att ökningen eller minskningen av kontraktets värde understiger ett tröskelvärde på 2 197 545 kr. Med andra ord; kontoret kan inte hur som helst avropa sopsaltning från befintliga driftavtal men det är ingen omöjlighet så länge det inte påverkar kontraktets värde i för stor utsträckning. Eftersom varje avtal redan innehåller ett pris för sopsaltning borde ett avrop av sådana tjänster inte kosta mer än att avropa samma sak för cykelbanor, däremot behöver kontoret hålla sig inom ovan beskrivna regler och inom den av kommunfullmäktige tilldelade budgeten. En sådan insats skulle innebära ökade kostnader för vinterväghållningen och därmed kräva omprioriteringar inom nämndens budget.

Upphandling av ny teknik och utformning av framtida avtal

Vid upphandling av entreprenad som ska utföra renhållning och vinterväghållning av stadens gator är det viktigt med kravställning för att stadens gator ska snöröjas och städas med ett gott resultat. Kontoret är medvetet om de utmaningar som finns med att snöröja gångbanor som av olika skäl oftast är trängre än både cykelbanor och körbanor och därmed svårare för driftfordonen att komma åt. När kontoret genomför en upphandling beskrivs de resultat som entreprenören förväntas leverera, det kan även ingå en specifikation om vilken metod som ska användas. I regel upphandlar kontoret dock inga maskiner eller fordon, utan de ägs eller hyrs av entreprenören. Det är därmed upp till entreprenören att välja fordon som gör att de klarar av sitt uppdrag.

Kontoret avser att som beställare arbeta ännu tydligare i den riktningen och har tagit fram ”nästa generations driftavtal” som ska prövas i Farsta-Skarpnäck. I den nya modellen är funktionsstyrningen mer renodlad i jämförelse med nu gällande avtal där det kan ställas detaljerade krav på genomförandet av verksamheten i kontrakten. Den nya modellen innebär att beställaren endast ställer krav på det resultat som leverantören ska uppnå men lämnar över ansvaret för när, var och hur uppdraget utförs till leverantören. Leverantören får därmed det fulla resultatansvaret och kontoret hänvisas till att säkerställa att det blir som överenskommet genom uppföljning och kontroll.

Den nya modellen för driftavtal ska utvärderas under 2021-2022. Om den faller väl ut finns det goda skäl att framöver även renodla övriga kontrakt mot funktioner och resultat. Kontoret gör bedömningen att det är rätt väg att gå för att styra komplexa verksamheter där verkligheten inte alltid går att förutse och där ett lyckat resultat ofta kräver samverkan mellan beställaren och utföraren. Den nya modellen ger även större utrymme för parterna att pröva innovativa lösningar och ny teknik. Genom att diskutera och komma överens om en lösning kan parterna gemensamt finna bra lösningar på svåra frågor. Den nya modellen skapar goda förutsättningar för ett gott samarbete, men gör även att skrivningar i kontraktet som låser möjligheterna att gemensamt komma fram till bättre lösningar kan undvikas.

Slut

Bilagor

1. Nämndskrivelse angående upphandling av renhållning och vinterväghållning